

Handelshøyskolen BI

MAN 51271 Terrorism and Counter-Terrorism

Term paper 60% - W

Predefinert informasjon

Startdato:	17-01-2022 09:00	Termin:	202210
Sluttdato:	30-05-2022 12:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	P		
Flowkode:	202210 11595 IN02 W P		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Navn: Marius Strand

Informasjon fra deltaker

Tittel *: Trusselvurdering om terrorgruppen ISKP

Navn på veileder *: Ellen Haugestad

Inneholder besvarelsen Nei Ja
konfidensielt materiale?: Nei Ja
Jeg bekrefter innlevering til biblioteket *: Nei Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 17
Andre medlemmer i gruppen: Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	i
Innledning	1
<i>Bakgrunn og definisjon av sentrale begreper</i>	<i>2</i>
Indikatoranalyse	5
<i>Intensjon</i>	<i>6</i>
<i>Kapabilitet</i>	<i>6</i>
<i>Handlefrihet</i>	<i>9</i>
Trusselutvikling	12
Konklusjon	15
Referanser	18

Sammendrag

I august 2021 overtok Taliban makten i Afghanistan etter at den lovlig valgte regjeringen ikke klarte å beholde denne som følge av NATOs uttrekning fra landet. Samtidig ble et stort antall etniske afghanere, og vestlige representanter evakuert i en dramatisk evakueringsoperasjon fra landet. Umiddelbart stoppet den utenlandske pengestrømmen inn i landet, og landet står idag ovenfor en humanitær katastrofe. Krisen har ført til et behov for vestlig tilstedeværelse på bakken, som kan bidra i den krevende humanitære situasjonen.

Sikkerhetssituasjonen i landet påvirkes av både kriminalitet, og gjennom tilstedeværelsen av terrorgruppen ISKP. Denne gruppen utgjør en trussel mot Taliban, og muligens mot vestlig tilstedeværelse i landet. Denne trusselvurderingen skal derfor bidra i beslutningsgrunnlaget til utenriksdepartementet om reiseråd for nordmenn som vurderer å reise til landet. Trusselvurderingen konkluderer med at trusselnivået i landet på generelt grunnlag er «*høyt*», og at det er «*mulig*» at norske interesser kan bli rammet i en terroraksjon utført av ISKP.

Innledning

I august 2021 trakk NATO styrkene seg ut av Afghanistan, og sikkerhetssituasjonen i landet endret seg dramatisk som følge av at Taliban (TB) raskt kom til makten i store deler av landet inkludert i hovedstaden Kabul. Dette førte til at de fleste vestlig sivile som hadde oppholdt seg i landet også trakk seg ut. I frykt for represalier fra TB ble også et stort antall etniske afghanere som hadde jobbet i sikkerhetsinstitusjonene, og for vestlige organisasjoner evakuert. Etter maktovertakelsen tok TB ansvar for sikkerhetssituasjonen i landet, og dannet et politisk styresett som vesten idag har diplomatisk kommunikasjon med på tross av at de ikke er anerkjent som legitime makthavere. En hovedgrunn for denne dialogen er å sørge for at landet ikke nok en gang tilrettelegger for internasjonal terrorisme som de hadde gjort med al-Qaida på slutten av 90-tallet, og som dannet grunnlaget for 9 / 11 angrepene mot USA (Nesser, 2018).

TBs ideologi kombinerer en ekstrem og fundamentalistisk tolkning av islam med den kulturelle koden *pashtunwali* oppkalt etter den største etniske gruppen i landet, og som blir betegnet som *pashtunere*. I 2015 dannet en utbrytergruppe med utspring i pakistansk og afghansk TB en ny radikal gruppe basert på en mer konservativ tolkning av islam, betegnet som *salafisme*. Denne gruppen tok navnet Islamic State – Khorasan Province (ISKP), og adopterte den mer ekstreme ideologien til Islamic State i Irak og Syria (ISIL). Gruppen etablerte seg i hovedsak i Kunar og Nangarhar provinsen øst i landet, men har som ideologi å etablere et kalifat som går utover landets grenser. Pakistans manglende evne til å håndtere flyt av ISKPs inn og ut av landet, samt manglende strategi for håndtering av problemet gjør at gruppen utgjør en trussel på begge sider av grensen. Dette kan synes å være en liknende situasjonen som Jordan opplever med jihadister ifra Syria og Irak (Nesser & Gråtrud, 2019).

ISKP fikk i 2015 status av USA som en terrororganisasjon, og gjennomførte flere angrep mot sivile og militære mål (vestlige og afghanske) i perioden frem til TBs maktovertakelse. ISKP har siden splittelsen ifra TB vært i åpen konflikt med hverandre, og TB ønsker ikke en fremvekst av organisasjon da den ungraver egen makt og innflytelse i landet.

Bakgrunn og definisjon av sentrale begreper

Sikkerhetssituasjonen i Afghanistan håndteres idag av TB som har uttalt at de ikke utgjør en trussel mot vestlige mål i, og utenfor Afghanistan. Derfor vil ikke denne trusselvurderingen fokusere analysen på TB, men på ISKP som har en mer ekstrem ideologi og som kan utgjøre en trussel mot norske interesser i Afghanistan. Med norske interesser i denne trusselvurderingen, menes personer som har norsk statsborgerskap i Norge.

Det er Utenriksdepartementet (UD) som skal komme med anbefalinger til Norske borgere som skal reise til Afghanistan. Grunnen til slike reiser idag kan være ifm hjelpearbeid, journalister, forretningsreiser, og etniske afghanere med norsk statsborgerskap som reiser til Afghanistan med ulike formål.

I tillegg til dette så har norske myndigheter siden før makttovertakelsen hatt en fremtredende rolle i forbindelse med fredsforhandlinger med Taliban. Det har også vært nylig norsk diplomatisk reiseaktivitet til Afghanistan i forbindelse med samtaler med TB (Utenriksdepartementet, 2022a). Disse samtalene kan også skape et fremtidig grunnlag for at norske myndigheter ser behovet for å gjenåpne en ambassade i Kabul, med fast tilstedeværelse av norsk personell.

Denne trusselvurderingen har aktørfokus mot terrororganisasjonen ISKP, og er en fremtidsrettet (predikativ) analyse. Det vil si at konklusjonen umulig kan være kjent eller sikker. Hensikten er primært å vurdere *sannsynligheten* for at norske interesser i Afghanistan kan bli mål for terroraksjoner gjennomført av ISKP, og sekundært hvilket *trusselnivå* det innebærer å reise til Afghanistan på mer generelt grunnlag. Grunnen til at *trusselnivået* er inkludert i trusselvurderingen, er med bakgrunn i at Afghanistan har en helt annen generell sikkerhetssituasjon enn vestlige land. Det kan derfor være andre faktorer enn kun *sannsynligheten* for å bli rammet av ISKP som bør ligge til grunn for UD's utforming av reiseråd til landet. Problemformulering som benyttes som grunnlag for analysen er;

Hva er sannsynligheten for at norske borgere blir rammet av et terrorangrep utført av ISKP i Afghanistan, og hva er det generelle trusselnivået mot norske interesser i landet?

Det å kunne si noe om sannsynligheten for at en fremtidig terroraksjon kan ramme norske interesser fremstår som en kompleks oppgave. En tilnærming til dette er å

bryte ned oppgaven i en strukturert analytisk prosess, med observerbare indikatorer som kan bekreftes eller avkreftes med ulike former for data eller sensorer.

Nesser (2019) skiller mellom terroraksjoner og terrorplaner. En terroraksjon er når terrorplanen går ifra å være en plan, til å bli iverksatt som en aksjon. Grunnen til å være presis rundt dette hevder Nesser er fordi at ved å kun fokusere på angrep som har vært gjennomført, så kan den relative / faktiske trusselen bli feiltolket og undervurdert. En bør derfor også se på angrep som har blitt planlagt, men som av ulike årsaker ikke har blitt gjennomført (Nesser, 2019).

Forsvarets etterretningsdoktrine (e-doktrinen) beskriver at det i utarbeidelsen av *trusselvurderinger* er det tre faktorer som er styrende; aktørens *intensjon*, *kapabilitet*, og *handlefrihet*. Uten at disse faktorene til stede samtidig, er sannsynligheten for at en terrorhandling skal finne sted liten (Forsvarssjefen, 2021).

I en *indikatoranalyse* for en terroraksjon blir faktorene *intensjon*, *kapabilitet*, og *handlingsrom* brutt ned i indikatorer eller bestanddeler som må være til stede før en aksjon kan gjennomføres. En indikator ifm en terroraksjon kan være kjente eller teoretiske steg en motstander må eller kan utføre i forberedelsesfasen til en aksjon. Ved å identifisere disse stegene, kan en lage en indikator-liste over ting som vi kan observere. Informasjon om at et steg er blitt gjennomført kan være en indikasjon på at motstanderen er ett steg nærmere en fremtidig aksjon (Grabo & Goldman, 2002).

Hvordan disse indikatorene utvikler seg vil si noe om sannsynligheten for at en terrorhendelse er nært forestående. Denne sannsynligheten vil danne grunnlaget for konklusjonen i trusselvurderingen, og beskrives gjennom Politiets sikkerhetstjenestes (PST) definisjon på sannsynlighet;

MEGET SANNSYNLIG: Det er meget god grunn til å forvente (>90%)

SANNSYNLIG: Det er grunn til å forvente (70-90%)

MULIG: Det er like sannsynlig som usannsynlig (40-69%)

LITE SANNSYNLIG: Det er liten grunn til å forvente (10-39%)

SVÆRT LITE SANNSYNLIG: Det er svært liten grunn til å forvente (<10%)

Grabo & Goldman (2002) skiller mellom *strategiske* og *taktiske* trusler, hvor strategiske trusler utvikler seg over en lengre tidshorisont enn de taktiske. De strategiske truslene innebærer ofte politiske intensjoner, mens de taktiske beskriver et nært forestående angrep (Grabo & Goldman, 2002). Ved å ha kjennskap til konkrete planer i tillegg til faktorene over, vil en kunne si noe om *trusselnivået*. Dette uttrykkes ofte gjennom standardiserte begreper og symboler med fargekoder som vist i tabell 1;

Trusselnivå	Beskrivelse	Symbol
Ekstrem	Minimum én aktør har intensjon, kapabilitet og handlefrihet til å gjennomføre angrep. I tillegg foreligger det spesifikke planer om et angrep.	
Høy	Minimum én aktør har intensjon, kapabilitet og handlefrihet til å gjennomføre et angrep.	
Moderat	Minimum én aktør har intensjon, men begrenset kapabilitet eller handlefrihet til å gjennomføre angrep.	
Lav	Aktører mangler intensjon, eller har meget begrenset kapabilitet eller handlefrihet til å gjennomføre angrep	

Tabell 1. Trusselnivåer med beskrivelse (Forsvarssjefen, 2021).

En nøyaktig vurdering av *trusselnivået* krever ofte svært pålitelig taktisk informasjon om hva / hvem som er målet, med hvilke virkemidler målet skal påvirkes med, hvem er involvert i aksjonen, samt tid og sted for aksjon. Denne trusselvurderingen har ikke tilgang til slik taktisk informasjon, og en vurdering av *trusselnivået* vil derfor ikke vektlegges i vurderingen. Det vil derimot beskrives på et mer generelt grunnlag basert på indikatorer som er benyttet i indikatoranalysen, og de generelle forholdene i Afghanistan. Hovedgrunnen til at analysen har valgt å inkludere dette, er at Grabo & Goldman (2002) mener at skal ikke ta for gitt at mennesker har kunnskap og informasjon om områder som ikke angår de til daglig (Grabo & Goldman, 2002). Derfor kan det være nyttig at en generell kunnskap om trusselnivået i Afghanistan sees i sammenheng med sannsynligheten for at en blir rammet av en terrorhendelse, og derav inngå i beslutningsgrunnlaget for reiserådet til UD.

Det er ingen internasjonal enighet om hva definisjonen for terrorisme er, men Cronin (2011) beskriver at terrorisme er politisk av natur, inneholder en symbolsk bruk av vold, har som målsetning å ramme forsvarsløse ulegitimerte mål, og blir utført av ikke statlige aktører (Cronin, 2011).

Sitter (2017) beskriver at faktorene – vold, politikk, sjokk og frykt, samt kommunikasjon inngår i begrepet. I tillegg må disse faktorene knyttes til en ikke-statlig aktør, og vil kunne danne grunnlaget for en god definisjon (Sitter, 2017).

Fellesnevneren mellom disse definisjonene er altså at terrorisme er politisk motivert, bruken av ulegitimert vold mot forsvarsløse mål, og utføres av ikke-statlige aktører. Denne kunnskapen er svært nyttig når vi skal gjennomføre en indikatoranalyse av faktorene *intensjon, kapabilitet, og handlingsrom* i indikatoranalysen av vurderingen.

Indikatoranalyse

ISKPs er ledet av *Shahab al-Muhajir*, og har som hovedmål å forstyrre og angripe TB-myndighetene, samt føre krig mot *shia*-muslimer. Disse målene samsvarer med moderorganisasjonen den islamske staten (IS), som søker å etablere et globalt kalifat. Sitter (2017) beskriver etablering av et kalifat (den klassiske islamistiske styreform), eller det å angripe og forsøke å holde et område over tid kan beskrives som «*urban beleiring*» (Sitter, 2017).

Etter tilbakegangen i Syria og Irak, i kombinasjon med TB maktovertakelse i Afghanistan er Khorasan-regionen (Afghanistan, Iran, Tadsjikistan, Usbekistan, og Turkmenistan) vurdert som et gunstig område av IS (Ayalon et al., 2022).

I tillegg støttes den politiske ideologien «*salafistisk jihadisme*» som er forankret i sunni-islam, og som er en ideologi som tar til orde for væpnet kamp for å oppnå et islamistisk styre (Sitter, 2017).

ISIL har også en fundamental motstand mot vestlige verdier, og det som fremstilles som en vestlig plyndring av naturressursene olje og gass i muslimske land (Hoffman, 2017).

I tillegg så ble utplassering av soldater ifra USA i Saudi Arabia sett på som en krigserklæring av Osama bin Laden, og USA ble derfor utpekt som hovedfiende for AQ. Dette førte til flere terroraksjoner mot USAs interesser på slutten av 90-tallet, og som kjent kulminerte dette i 9/11 (Nesser, 2018).

Intensjon

Som nevnt over så må faktorene *intensjon*, *kapabilitet*, og *handlefrihet* være til stede for at en terrororganisasjon skal representere en trussel. Det er derfor naturlig å se på hvilken *intensjon* ISKP har for å ramme norske interesser i Afghanistan.

Denne trusselvurderingen har gjennom bruk av åpne kilder, ikke identifisert at ISKP har som intensjon eller målsetning om å ramme spesifikke norske interesser. På tross av dette, kan det ikke utelukkes at norske borgere kan bli mål for ISKP. Dette begrunnes med at norske spesialstyrker siden 2007, og frem til TBs maktovertakelse i 2021 hadde mentorert den afghanske politistyrken «*Crisis Response Unit 222*» (CRU 222). Personell ifra CRU 222 gjennomførte flere arrestasjoner av både personell ifra TB, og ISKP i perioden frem til maktovertakelsen av TB i 2021. Dette personellet ble derfor vurdert som lovlige mål for både TB og ISKP både før, men spesielt etter TB tok over makten. Hevnmotivet mener Forsvarsjefen (FSJ) var mest sannsynlig den sterkeste driveren for å forfølge CRU 222 personell, og deres familier (Berg Bentzrød, 2021). Som følge av denne trusselen ble et større antall personell fra CRU 222 med familier evakuert ifra Kabul til Norge med hjelp ifra norske myndigheter under uttrekket i august 2021. Disse kom til Norge som overføringsflyktninger, og vil etter syv års opphold i Norge kunne få norsk statsborgerskap (Arstad, 2021). På tross av risikoen det innebærer for dette personellet å reise tilbake til Afghanistan så er det ikke utenkelig at dette personellet vil gjennomføre slike reiser i fremtiden, og derav kunne bli mål for ISKP eller TB. De vil dermed falle inn under det som denne vurderingen betegner som norske interesser.

Kapabilitet

Den neste faktoren vi skal se på er *kapabilitet*, som i denne sammenhengen beskriver hvilken evne ISKP må inneha for å kunne gjennomføre en terroraksjon mot norske interesser. Denne faktoren vil kunne brytes ned i en rekke *indikatorer*, hvor den første jeg vil analysere er *organisasjon*.

ISKPs organisasjon antas å ha mellom 500 og 1500 medlemmer som opererer fritt, og med opptil 3000 medlemmer som opererer hemmelig (Ayalon et al., 2022). Med en så stor medlemsmasse så er det en rekke faktorer en må ta hensyn til for at organiseringen skal være effektiv. Det hersker usikkerhet om den nøyaktige organiseringen ISKP benytter, men med en klart definert leder kan det

indikere at det er en hierarkisk organisering, og en kan anta at det finnes likhetstrekk med organiseringen til militære organisasjoner som tradisjonelt sett er strekt hierarkiske. Ved en slik organisering så tilsier det høye antall medlemmer at det i tillegg til ledelsen, er mellomledere, og taktiske ledere i organisasjon. Nederst i organisasjonen så vil en mest sannsynlig finne generalister, og spesialister innenfor ulike fagfelt. Ledelsen i organisasjonen håndterer mest sannsynlig utforming av strategi basert på de politiske målsetningene, mens mellomledere er ansvarlig for ulike seksjoner som driver med rekruttering, etterretning, operasjoner, logistikk, taktiske planer om fremtidige aksjoner, kommunikasjonsmidler, og håndtering av økonomien for gruppen. Noen vil også være ansvarlig for vakt og sikring av områdene som gruppens kontrollerer, samt treningsområder hvor nye medlemmer utdannes i våpen og eksplosivbruk. Da religion står sentralt hos gruppen er det sannsynlig at gruppen har egne moskèr, med egne religiøse ledere som ofte blir betegnet som *imamer*.

Da TB driver aktiv bekjempelse av gruppen (og vestlige styrker før TB tok over) så er det sannsynlig at det vil være etablert gode rutiner for operasjons- og personellsikkerhet. Derfor er det sannsynlig at det utøves sterkt hemmelighold rundt identiteten til medlemmer, lokasjoner som de benytter, og hvilke kommunikasjonsformer de bruker. Det er også sannsynlig at det er fokus på uforutsigbarhet med tanke på å variere bevegelsesmønster for å minske graden av forutsigbare mønstre, og derfor utføres det hyppige bytter av transportmidler. Dette vil spesielt være gjeldene utenfor egne kontrollerte områder, og disse tiltakene vil kunne hjelpe gruppens evne til overlevelse basert på tidligere erfaringer.

Cronin (2011) mener det er en balanse for terrororganisasjoner mellom å bli så suksessfulle at det fører til overveldende reaksjoner ifra myndighetene som innebærer slutten for gruppen. En svært suksessfull gruppe kan også føre til at regjeringen blir oppløst. Dette kan få utilsiktede konsekvenser som følge av at ting som organisasjonen, og medlemmene trenger for sin overlevelse bortfaller (Cronin, 2011). Dette kan en argumentere for skjedde når TB tok over makten i fjor, hvor den utilsiktede konsekvensen var at den vestlige støtten til landet opphørte umiddelbart.

Dette leder inn til den neste indikatoren vi skal se nærmere på, som er ISKPs evne til å *finansiere* terroraksjoner. For at en slik stor organisasjon skal kunne fungere effektivt, er den avhengig av en robust finansiering. Organisasjonens evne til å finansiere terroraksjoner, lønn til medlemmer, rekruttere nye medlemmer, og forvalte erobrede territorier vil være svært kostnadskrevenne. I en casestudie av ISKP ifra 2018, blir det hevdet at finansieringen kommer ifra eksterne donorer, hvor de arabiske landene og Pakistan er de største. I tillegg så er lokal skattlegging av innbyggere i kontrollerte områder, utvinning av edelstener, mineraler, ulike former for steinvarer (kalk og marmor), og kidnappinger for løsepenger vanlige former for finansiering (Khan & Syed, 2018). I tillegg så foregår det utstrakt dyrking av opium i områdene rundt provinsen Nangarhar, som det kan antes blir kontrollert av gruppen. Det er også vanlig at det blir samlet inn penger i forbindelse med veikontroller, som en form for «beskyttelsesavgift» for å kunne passere områder trygt.

I en artikkel beskriver Nesser et al. (2016) at terroraksjoner i Europa gjennomføres med svært enkle midler, og uten store kostnader. En grunn til dette er at mange aksjoner gjennomføres som solo-terrorisme eller av små grupper med lokal tilknytning slik at det blir minimale reiseutgifter. I tillegg så er ofte den tradisjonelle bruken av eksplosiver blitt erstattet med lav-kost våpen som kniv, kjøretøy, og håndvåpen (Nesser et al., 2016).

I Afghanistan så er det etter maktovertakelsen store mengder moderne vestlig-produserte håndvåpen tilgjengelig etter at regjeringsstyrkene la ned våpnene. I tillegg så hadde TB og ISKP før maktovertakelsen enkel tilgang til russisk-produserte våpen gjennom illegale markeder smuglet inn fra nabolandene. Både TB og ISKP har også lange tradisjoner, og god erfaring med bruk av «*homemade explosives*» (HME). HME benyttes av selvmordsbombere på kroppen i spesiallagde vester, i kjøretøy, og i tankbiler som ofte blir benyttet som større mobile bomber under terroraksjoner. Alle disse bestanddelene er enkle å fremskaffe lokalt, og er lite kostnadskrevenne i et land som Afghanistan. Det vurderes derfor at ISKP trolig ikke trenger noen stor grad av finansiering for å gjennomføre terroraksjoner. Derimot så er det grunn til å anta at det trengs betydelige økonomiske ressurser for å vedlikeholde nåværende størrelse på organisasjonen. På grunn av dagens antatte størrelse, vil en ytterligere vekst av

organisasjonen også kreve tilgang til betydelig finansiering utover det de antatt har tilgang på idag. Dette kan være krevende, da de mest sannsynlig «konkurrerer» med TB om finansiering ifra de samme lokale kildene, og eksterne donorland.

Handlefrihet

Den siste faktoren som analysen vil omtale er ***handlefrihet***, og indikatoren ***logistikk*** er den første som skal analyseres. I ISKPs tilfelle så har de behov for logistikk til å understøtte større militære operasjoner i forbindelse med territorie-utvidelser, og for å kunne gjennomføre en eller flere terroraksjoner samtidig i beskyttet område.

For at ISKP skal kunne oppnå sine strategiske målsetninger med opprettelsen av kalifatet, så må styresettet som TB representerer rammes. De historiske kjerneområdene til TB er syd i landet hvor de står meget strekt i de pashtunsk-dominerte områdene Kandahar, og Helmand. Før maktovertakelsen benyttet den lovlig valgte regjeringen Kabul som hovedsete for regjeringen, og det kan virke som at TBs øverste ledelse har videreført Kabul som hoved-lokasjon for sin ledelse. Før maktovertakelsen av TB så bidro regjeringsstyrkene til massive sikkerhetstiltak langs veiaksene inn til Kabul, gjennom flere lag med kontrollposter («*ring of steel*») bemannet av tungt bevæpnet politi. Personell måtte fremvise id-kort, og kjøretøy ble ransaket for våpen og eksplosiver før de kunne passere inn i områder hvor regjeringsapparatet holdt til. I tillegg så var det et massivt sikkerhetsopplegg med bruk av private væpnede vakter rundt vestlige lokasjoner som ambassader, og hjelpeorganisasjoner. Under flere tidligere terroraksjoner ble det benyttet selvmordsbombere, og større kjøretøysbaserte bomber som i tillegg til tap av menneskeliv skapte store materielle ødeleggelser. Erfaringene etter slike aksjoner førte til at det ble vanlig å benytte store fysiske barrierer («*t-walls*») for å skjerme mot skadevirkninger ifra eksplosjoner. I tillegg så drev sikkerhetsstyrkene aktivt forebyggende arbeid med å avdekke terrorplaner, og arrestere involverte. Det er grunn til å anta at de fleste av disse tiltakene er videreført av TB, for å forhindre angrep ifra ISKP. ISKP kan derfor mest sannsynlig ikke operere fritt i Kabul området, og er derfor avhengig å ha klandestine (skjulte) medhjelpere som kan understøtte terroraksjoner i Kabul.

Disse må kunne sørge for at våpen og eksplosiver som skal nyttes under aksjoner blir smuglet innenfor denne «ring of steel» av sikkerhetstiltak som er etablert rundt Kabul. Samtidig så må terroristene ha identifikasjonspapirer som kan passere sikkerhetskontroller uten at de blir arrestert, og «safe-houses» må etableres hvis angrepslaget skal oppholde seg over noe tid i området som ledd i forberedelser til aksjonene. Ved behov så må også transportmidler for rekognosering av mål, samt transport til målet som skal nyttes i aksjon-fasen skaffes til veie og administreres. Ved bruk av selvmordsbombere så er det også vanlig at en Iman ankommer i timene før angrepet skal skje, for en endelig religiøs indoktrinering og velsignelse av selvmordsbombere. Det må anskaffes kommunikasjon som nyttes under aksjon av angrepslagets medlemmer. Også til ledere som ikke er en del av aksjonen, men som ofte gir ordre og direksjoner underveis til angrepslaget. Dette er noen eksempler som kan en gi indikasjon på logistikkbehovet for å gjennomføre en aksjon. I tillegg må en inneha gode evner til å planlegge, og utføre logistisk understøttelse av aksjoner i Kabul.

ISKP har gjentatte ganger vist at de behersker dette, inkludert det å ha skjulte nettverk som opererer i byen.

Tradisjonelt sett så har nordmenn som har oppholdt seg i landet før TBs maktovertakelse vært ytterligere beskyttet gjennom private sikkerhetsfirmaer som har beskyttet bopel, og arbeidsplass. Noen har også benyttet seg av at disse firmaene ivaretar sikkerheten når de beveger seg rundt om i byen. Dette er selvfølgelig tiltak som vil kunne redusere risikoen for at en blir drept eller skadd i et fysisk angrep, men kan mest sannsynlig ikke forhindre en aksjon, eller stoppe en terrorist som ofte er villig til å ofre eget liv i aksjonen.

Hvis ISKP planlegger større offensive aksjoner mot TB, så vil dette kreve et økt behov for tyngre logistikk. En kan derfor ved behov for en mer taktisk indikatorliste dele disse bestanddelene i den logistiske kjeden ned i ytterligere indikatorer. Grabo & Goldman (2002) hevder at logistikk som ammunisjon, drivstoff, og andre nødvendige ting i forbindelse med en militær offensiv er krevende (Grabo & Goldman, 2002). Ved et større logistikkbehov vil en mest sannsynlig kunne observere at det blir bestilt et større volum varer ifra eget lager, eller ifra en ekstern leverandør. Disse varene sammen vil bli fremført til egnet posisjon før operasjonen starter, slik at styrkene raskt skal kunne få dekket sitt behov for varer

og tjenester. Større troppeforflytninger vil også være vanskelig å holde skult, og koordineringsbehovet øker ofte som følge uforutsette hendelser og kompleksitet jo større styrken er. En vil derfor også mest sannsynlig observere en økning av kjøretøystrafikk, bruken av mobiltelefon, og andre sambandsmidler i et område. Disse elektroniske sporene kan også fanges opp av interessenter, og derav også være indikatorer på at en større offensiv er i ferd med å starte.

Den siste indikatoren *historiske terrorangrep utført i beskyttede områder* representerer evnen ISKP har til å gjennomføre angrep i områder som de ikke kontrollerer. Slike data kan være nyttige å analysere, da de i tillegg til å beskrive evnen kan bidra til å indikere noe om trusselutviklingen over tid.

Nesser (2019) benytter begrepet terrorkomplot for å betegne både planer om angrep, konkrete handlinger til forberedelse, og selve aksjonen. Det foreligger lite informasjon om at TB har avverget terrorhendelser, men det er som nevnt over grunn til å anta at de benytter seg av de samme metodene som sikkerhetsstyrkene benyttet for å avverge angrep før TB tok over makten. Det foreligger derimot en del informasjon om ISKP-angrep mot mål i Kabul før TB tok over makten, hvor de i hovedsak benyttet terrorbomber som våpen. Under den vestlige uttrekningen den 26 august 2021 ble det derimot benyttet to selvmordsbombere (på ulik lokasjon) mot flyplassen i Kabul som krevde 13 amerikanske menneskeliv. I månedene som fulgte så gjennomførte de ytterligere fire angrep gjennom bruken av selvmordsbombere mot i hovedsak *shia-muslimske* mål i Kabul (to aksjoner), ett i Kunduz provins, og ett i byen Kandahar. De påtok seg også for første gang ansvaret for en aksjon den 19 september 2021, i nabolandet Pakistan (Ayalon et al., 2022).

Disse historiske terroraksjonene viser at de har *evnen* til å gjennomføre angrep i beskyttede områder, og at de i en økende grad benytter seg av selvmordsbombere sammenlignet med tidligere hvor de i større grad benyttet terrorbomber.

Denne endringen med økt bruk av selvmordsbombere kan også indikere en økt *vilje* til å benytte slike i aksjoner sammenliknet med tidligere, og at *evnen* til å rekruttere selvmordsbombere kan ha økt.

Trusselutvikling

I denne delen av analysen skal vi se på hvordan trusselen utvikler seg, og hvordan dette kan påvirke norske interesser.

Forrige gang TB var ved makten opprettholdt de lov og orden gjennom utstrakt bruk av en konservativ tolkning av sharialov. For mange afghanere så er dette en legitim måte å opprettholde lov og orden på, da den er knyttet til den muslimske religionen som de er godt kjent med. Etter at TB ble fjernet ifra makten i 2001, ble det benyttet store ressurser ifra Vesten med å innføre et vestlig lovverk med begrenset suksess. Dette kan muligens forklares med at store deler av befolkningen ikke forholdt seg til regjeringen i Kabul som ansvarlig for å styre landet, men benyttet de tradisjonelle styresettene som *sharialov*, *pashtunwali*, og *lojalitet* til *familie*, *stamme* og *klan* som utgangspunkt for lokalt styresett. Det ble også hevdet at *sharialovene* var mer rettferdig, og mindre utsatt for korrupsjon sammenliknet med det vestlige lovverket som ble prøvd innført i landet. Dette utnyttet TB i store deler av landet, hvor de lyktes i stor grad å etablere alternative styresett som benyttet de tradisjonelle formene for styre som utgangspunkt for opprettholdelse av lov og orden. Resultatet av dette var at det vestlige styresettet ikke fungerte utenfor Kabul i noe særlig grad.

Idag opptrer TB på den politiske og diplomatiske arenaen for å konsolidere sitt styre, og fremstille seg selv som det legitime regimet i Afghanistan. Gjeninnføring av *sharialoven*, og et konservativt styresett med bakgrunn i islam er en del av dette. I utenrikspolitikken så er den viktigste nyvinningen at de har *erklært* (som indikerer vilje) at de vil forhindre eksport av terrorisme, og ikke utgjør en trussel mot vestlige interesser.

På tross av at de vestlige landene ikke nødvendigvis støtter en gjeninnføring av konservativ *sharialov*, er det mulig at flere land kan akseptere dette så lenge landet ikke nok en gang blir et arnested for internasjonal terrorisme.

Landet er også i en stor økonomisk krise etter at de vestlige pengeoverføringene stoppet opp i fjor, og vestlig støtte skjer kun nå som nødhjelp gjennom internasjonale hjelpeorganisasjoner. Representanter ifra norske bistandsorganisasjoner som jobber i landet hevder også at det har blitt tryggere å oppholde seg i landet etter TB tok over makten (Bolle & Røst, 2021).

TB har aktivt jobbet for å få tilført ressurser til landet som kan bygge opp under deres målsetning om å bli anerkjent både internasjonalt, men også fremstå internt i

landet som en legitim makthaver. Tilstedeværelse av hjelpeorganisasjoner som kan yte bistand i en svært vanskelig humanitær situasjon, er derfor trolig noe TB ser verdien av fremover. I januar i år besøkte også norske diplomater Afghanistan (Utenriksdepartementet, 2022a), og senere samme måned besøkte utsendinger ifra Taliban Norge. Hovedgrunnen til disse besøkene var at norske myndigheter mener dialog er viktig for å kunne påvirke den videre utviklingen i landet (Huitfeldts, 2022).

ISKP-angrep på TB eller vestlig personell som oppholder i landet, vil forstyrre den indre sikkerheten i landet og undergrave TBs evne til å opprettholde en troverdig sikkerhetssituasjon i landet. Dette kan ha forskjellige effekter som kan slå ut på ulike måter sett opp imot ISKPs strategiske målsetning om å danne et kalifat.

Ved å angripe kun TB så vil mest sannsynlig vesten anse dette som et internt anliggende, og derfor ikke aktivt engasjere seg i motstand mot gruppen. Ved å angripe vestlige mål som oppholder seg i landet, så vil vestlige land kunne reagere forskjellig på dette. Noen nasjoner vil kanskje kun offentlig fordømme slike angrep, mens andre med en mer aggressiv utenrikspolitikk som USA vil kanskje reagere med å aktivt yte støtte til TB i å bekjempe ISKP. En slik aktiv støtte vil kunne variere mellom en mer myk tilnærming som å dele etterretninger, til mere harde virkemidler som bruk av spesialstyrker og droner. Bruken av disse virkemidlene har tidligere blitt benyttet med stor suksess etter 9/11 i kampen mot AQ (Kilcullen, 2016), og blir betegnet som svært effektive. Disse virkemidlene ble også benyttet i stort omfang for å bekjempe fremveksten av ISKP inntil uttrekkelsen av de vestlige styrkene i fjor.

Noe som kan tale mot en slik hard linje ifra USA er at angrepet mot flyplassen i fjor som drepte 13 amerikanske soldater, ikke har ført til noen kjent aktiv amerikansk bekjempelse av ISKP i etterkant. Derimot var omstendighetene rundt uttrekkelsen i fjor svært spesielle, og hvis noe lignende hadde skjedd i dag kan det tenkes at USA vil kunne reagere annerledes.

Basert på rapportering så kan det virke som at det er færre terrorangrep som gjennomføres totalt i hele landet av ISKP nå enn tidligere. I løpet av de fire første månedene i 2021 ble det rapportert at ISKP gjennomførte 77 angrep i Afghanistan

(Saikal, 2022). Det er ikke noe rapportering ifra 2022 som tyder på at det har blitt angrepet vestlige mål i Kabul, eller i resten av Afghanistan. Det kan muligens tyde på at TBs evne til å avverge / forebygge angrep er svært god. På den andre siden så er informasjons tilgangen om slike angrep mer begrenset nå som det ikke er like stor vestlig tilstedeværelse i landet.

Lokale medier rapporterer også om at de blir forhindret i å rapportere hendelser som kan minne om terroraksjoner (eksplosjoner), noe som kan indikere at de reelle tallene er høyere enn det som vesten og lokale får innsyn i (Rasooli, 2022). TB er nok ikke tjent med ovenfor egne innbyggere og donorland at det blir kjent at de ikke har kontroll på sikkerhetssituasjonen i landet, da det vil undergrave oppfatningen om organisasjonens evne til å styre landet. Dette kan være en mulig årsak til at de ønsker å begrense informasjon om gjennomførte terroraksjoner utført av ISKP eller andre grupper. Spesielt ikke i Kabul-området hvor vestlig personell i hovedsak oppholder seg, men også i landet generelt.

I akademisk litteratur så er det identifisert fire ulike strategier for å bekjempe terrorisme; *Law enforcement, military, diplomacy, og containment* (Sitter & Parker, 2014). Hvilken strategi TB benytter for håndteringen av ISKP er ikke klart definert, men det blir rapportert at en taktikk er bruken av *militære raid* mot ISKPs kjerneområder i øst (Kapur, 2022). Det kan indikere at TB aktivt gjennomfører aksjoner i den hensikt å *forhindre* terrorangrep fra gruppen hjemlet i *sharialov (law enforcement)*. Da ISKP er tungt bevæpnet og mest sannsynlig vil yte sterk væpnet motstand under slike *raid*, er nok disse *raidene* mer å betrakte som rene offensive militære operasjoner ifra TB sin side. De benytter derfor mest sannsynlig sine godt trente og utrustede militære styrker som kan sammenliknes med militære spesialstyrker. I tillegg til å eventuelt forhindre terrorangrep kan slike operasjoner ha som målsetning med å begrense ISKPs vilje, og evne til å gjennomføre terroraksjoner. Gjennom å vise ISKP at TB er i stand til å gjennomføre sikkerhetsoperasjoner i ISKP kontrollerte områder, kan en muligens påvirke viljen til medlemmene i gruppen. Sannsynligvis fører disse operasjonene også til at ISKP-medlemmer blir drept, og arrestert. De kan derfor ha en sterkt avskrekkende effekt på eksisterende medlemmer som kan føre til medlemsflukt, og muligens påvirke rekruttering til gruppen i negativ retning. En vil også vise lokalbefolkning og utenlandske donorer i informasjonsdomenet at gruppen ikke

kan stå imot styresettet til TB, og er i ferd med å tape kampen. Som følge av dette kan den økonomiske støtten til gruppen bli mindre, som igjen vil påvirke evnen til å betale medlemmene lønn, utdanne nytt personell, og understøtte operasjoner. En minsket ressurstilgang kan også føre til at medlemmene forlater gruppen, og mest sannsynlig også føre til lavere rekrutering da ISKP ikke lenger fremstår som like attraktiv.

Summen av disse tingene kan hindre en videre vekst av gruppen, og på sikt føre til en mulig reduksjon av gruppens evner og vilje til et så lavt nivå at de ikke lenger representerer en stor trussel mot TB, lokalbefolkningen, og andre vestlige som oppholder seg i landet.

Konklusjon

Intensjon

Analysen av trusselen viser at terrorgruppen ISKP har en klart uttrykt ***intensjon*** om å utføre terroraksjoner mot afghanske mål i Afghanistan. De har også erklært TB som sin hovedfiende for sine aksjoner, og at væpnet kamp er et legitimt virkemiddel for å nå sine målsetninger. ISKP har derimot ikke uttrykt noen ***intensjon*** om å skade norske interesser, eller andre vestlige i Afghanistan. På tross av dette så gjennomførte de to terroraksjoner i fjor mot flyplassen i Kabul som resulterte i at 13 amerikanere mistet livet. Trolig er det kun tilfeldigheter som førte til at det var amerikanske soldater som mistet livet i disse aksjonene, og ikke personell ifra andre vestlige nasjoner. En annen mulighet er at dette var en målrettet aksjon mot amerikanske soldater i den hensikt å spesifikt ramme USA som både AQ og ISIL har som en uttalt hovedfiende. Amerikanske uniformerte soldater er ofte lett gjenkjennelig gjennom uniforms type (med tilhørende amerikansk flagg), og kan i denne situasjonen ha blitt utpekt som spesifikke mål. Det er derimot ikke like enkelt å identifisere hvilket land vestlig personell i sivile klær kommer ifra, hvis en ikke har detaljert kunnskap om målet. Det er derfor mulig at norske borgere kan bli oppfattet som «*amerikanere*», og derav bli utsatt for terroraksjoner på tross av at det ikke finnes en uttalt intensjon ifra ISKP om å angripe norske interesser.

Det kan heller ikke utelukkes at norske borgere som oppholder i Afghanistan kan bli utpekt som mål som følge av norske myndigheters dialog med TB. Dette kan begrunnes med at ISKP vil kunne ha en strategisk interesse i å ramme nasjoner

som samarbeider med TB, da et internasjonalt samarbeid vil kunne styrke TBs makt, og derav ikke være i ISKPs interesse.

Kapabilitet og handlefrihet

ISKP har vist en helt klar evne til å ta over og kontrollere store landområder, i søken etter sitt mål om å danne et kalifat. Disse landområdene har de i praksis kontrollert i større eller mindre grad siden 2015, på tross av at vestlige styrker brukte betydelige militære ressurser på å forhindre dette. Gruppen fremstår med tydelig lederskap, har en antatt stor medlemsmasse, innehar mest sannsynlig effektiv militær organisering, og størrelsen på gruppen indikerer at de har god finansiering som er bærekraftig over tid. Gruppen har også vist gjennom historiske terroraksjoner at de har evne til å gjennomføre terroraksjoner i Kabul regionen, på tross av strenge sikkerhetstiltak. Utenfor Kabul med færre etablerte sikkerhetstiltak, vil de derfor lettere kunne gjennomføre terroraksjoner.

Det er lite nylig rapportering om terrorhandlinger som kan knyttes til gruppen, men som analysen beskriver så kan dette skyldes at TB ikke ser seg tjent med at dette blir rapportert. Det kan derfor ikke utelukkes at ISKP fortsatt har stor evne til å gjennomføre terroraksjoner mot norske mål i den TB bevoktede delen av Kabul, og de fortsatt har meget stor evne til å gjennomføre aksjoner utenfor TB bevoktede områder.

Trusselnivået i Afghanistan

I nyere tid så har Afghanistan vært preget av krigshandlinger i mange år som følge av 9/11 og den lange påfølgende kampen mot terror. Dette vil naturlig nok prege kulturen til afghanerne i lang tid fremover, og TB står nå ovenfor en svært krevende situasjon da de ikke har en bærekraftig økonomi som kan gi innbyggerne de mest basiske behovene som mat, rent vann, husvære, og medisiner. Dette vil mest sannsynlig føre til en bølge av kriminalitet for å dekke basisbehov for å kunne overleve under svært vanskelige forhold. Denne kriminaliteten er dermed ikke knyttet til å finansieringen av terrororganisasjon ISKP.

Sikkerhetssituasjonen blir av UD idag beskrevet som «utfordrende», og alle nordmenn anbefales å forlate landet (Utenriksdepartementet, 2022b).

Mulig økt kriminalitet som et resultat av den humanitære katastrofen blir ikke oppgitt som grunn for nåværende reiseråd ifra UD, men det er mulig at denne

faktoren i tillegg til en antatt trussel ifra ISKP og andre terrorgrupper er bakgrunn for at nordmenn frarådes å reise til landet.

Vurderingen «utfordrende» samsvarer ikke med det som e-doktrinen benytter for å beskrive trusselnivåer. Som tabell 1 viser benyttes betegnelsene «lav, moderat, høy, og ekstrem». Beskrivelsen av kriteriene for disse nivåene gjøres utfra om en aktør har intensjon, kapabilitet, og handlefrihet til å utføre angrep. Denne trusselvurderingen benytter også de samme faktorene, og det vil derfor være naturlig å benytte det som tabell 1 legger til grunn for trusselnivået ISKP kan representere mot norske interesser i Afghanistan. Som beskrevet tidligere så har ISKP ikke en uttalt *intensjon* om å ramme norske interesser, men de har *evne* og *handlefrihet* til å ramme norske mål innenfor beskyttet område i Kabul, og helt klart utenfor beskyttet område.

Da det ikke er kjent at det foreligger spesifikke planer om et angrep mot norske interesser, vil denne analysen konkludere med at det generelle trusselnivået i Afghanistan vurderes ifra «**høyt**» (utenfor TB beskyttet område) til «**moderat**» (innenfor beskyttet område). I slike tilfeller (flere vurderinger som skal sammenstilles til en) anbefaler e-doktrinen at en benytter det høyeste trusselnivået som grunnlag for den overordnede vurderingen (Forsvarssjefen, 2021). Basert på dette anbefaler denne trusselvurderingen at trusselnivået for Afghanistan blir vurdert til å være «**høyt**».

Det er stor grad av usikkerhet knyttet til hvor mange, hvilken kompetanse og erfaring personene har, og hvordan norsk personell opererer når de er i Afghanistan. Det er også stor grad av usikkerhet knyttet til data, og faktagrunnlaget om sikkerhetssituasjonen i Afghanistan som denne trusselvurderingen baserer seg på. Derfor blir vurderingen om sannsynligheten for at norske interesser kan bli utsatt for en terroraksjon ifra ISKP vurdert som «*mulig*» (like sannsynlig som usannsynlig).

Referanser

- Arstad, S. (2021, november 2). CRU-soldater flyktet fra Kabul – starter et nytt liv i Norge. *Forsvarets forum*. <https://forsvaretsforum.no/afghanistan-forsvarets-spesialkommando-forsvarets-spesialstyrker/cru-soldater-flyktet-fra-kabul--starter-et-nytt-liv-i-norge/224842>
- Ayalon, A., Gadi Raz, I., & Amiel, B. (2022). The United States Withdrawal from Afghanistan after Two Decades of a Global War on Terrorism. *1*, 25. <https://strategicassessment.inss.org.il/wp-content/uploads/2022/03/Adkan25.1Eng.pdf#page=38>
- Berg Bentzrød, S. (2021, august 15). Forsvarssjefen: De norske sanitetssoldatene i Kabul spiller nå en helt avgjørende rolle. *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/norge/i/0Gv0j0/forsvarssjefen-de-norske-sanitetssoldatene-i-kabul-spiller-naa-en-helt-avgjoerende-rolle>
- Bolle, T. A., & Røst, E. (2021). Norske organisasjoner blir i Afghanistan: – Taliban har forsikret om at vi er trygge. *bistandsaktuelt*. <https://www.bistandsaktuelt.no/afghanistan-humanitaere-kriser-krig-og-konflikt/norske-organisasjoner-blir-i-afghanistan-taliban-har-forsikret-om-at-vi-er-trygge/122989>
- Cronin, A. K. (2011). *How terrorism ends: Understanding the decline and demise of terrorist campaigns* (1. paperback print). Princeton Univ. Press.
- Forsvarssjefen. (2021). *Forsvarets Etterretningsdoktrine*. Etterretningstjenesten. https://www.forsvaret.no/om-forsvaret/organisasjon/etterretningstjenesten/Etterretningsdoktrine_2021.pdf/_attachment/inline/55bb2c9b-7d43-4e7d-b7fa-c44991654a40:45144a0f0efb5dfe84d424ff06d61c0d80dc111a/Etterretning-sdoktrine_2021.pdf
- Grabo, C. M., & Goldman, J. (2002). *Anticipating surprise: Analysis for strategic warning*. Joint Military Intelligence College.
- Hoffman, B. (2017). *Inside terrorism* (Third Edition). Columbia University Press.
- Huitfeldts, A. (2022, 01). *Svar på spørsmål om Norges-besøk og Talibans omdømme* [Interview]. https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/svar_risiko/id2899104/
- Kapur, R. (2022, januar 6). *The Persistent ISKP Threat to Afghanistan: On China's Doorstep*. <https://www.mei.edu/publications/persistent-iskp-threat-afghanistan-chinas-doorstep>
- Khan, A., & Syed, A. A. (2018). The Terrorist Lifecycle: A case study of the Islamic State in Afghanistan. *Institute of regional studies, Islamabad*, 36(4). <http://irs.org.pk/journal/1RSWinter182.pdf#page=5>
- Kilcullen, D. (2016). *Blood year: Islamic State and the failures of the war on terror*. Hurst and Company.
- Nesser, P. (2018). *Islamist terrorism in Europe: A history* (Revised and updated paperback edition). Hurst & Company.
- Nesser, P. (2019). Foiled plots: The untapped data resource in terrorism studies. *C-REX - Center for Research on Extremism*. <https://www.sv.uio.no/c-rex/english/news-and-events/right-now/2019/foiled-plots-the-untapped-data-resource.html>
- Nesser, P., & Gråtrud, H. (2019). When Conflicts Do Not Overspill: The Case of Jordan. *Perspectives on Politics*, 19(2). <https://www.cambridge.org/core/journals/perspectives-on->

politics/article/abs/when-conflicts-do-not-overspill-the-case-of-jordan/AE145D76EB8BD36A871224D101B4C9E4#

- Nesser, P., Stenersen, A., & Oftedal, E. (2016). Jihadi Terrorism in Europe: The IS-Effect. *Perspectives on terrorism*, 10(6).
- Rasooli, S. (2022, mai 15). Journalists Claim Restrictions on Covering Security Incidents. *TOLO news*.
<https://tolonews.com/index.php/afghanistan-178029>
- Saikal, A. (2022). THE MIDDLE EAST: JIHADIST MILITANCY, NATIONAL AND INTRA- STATE TENSIONS, AND STATE-SOCIETY DICHOTOMY. *Counter Terrorist Trends and Analyses*, 14(1).
https://www.jstor.org/stable/pdf/48640767.pdf?refreqid=excelsior%3Ab378fb54ce602648433c776f41cf13a3&ab_segments=&origin=&acceptTC=1
- Sitter, N. (2017). *Terrorismens historie: Attentat og terrorbekjempelse fra Bakunin til IS*. Dreyer.
- Sitter, N., & Parker, T. (2014). Fighting Fire with Water: NGOs and Counterterrorism Policy Tools. *Global Policy*, 5(2), 159–168.
<https://doi.org/10.1111/1758-5899.12058>
- Utenriksdepartementet. (2022a). *Norsk delegasjon besøker Afghanistan*.
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norsk-delegasjon-besoker-afghanistan/id2895808/>
- Utenriksdepartementet. (2022b, april 24). *Afghanistan—Reiseinformasjon*.
https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/reiseinformasjon/velg-land/reiseinfo_afghanistan/id2415875/?expand=all-in-group-2415875